

КОМЕРЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто різні підходи до трактування сутності понятійної категорії «комерційна діяльність підприємства» науковцями та практиками

Ключові слова: комерція, комерційна діяльність, комерційне підприємництво, товарно-грошові відносини, торгівля

Abstract

The article deals with different approaches to the interpretation of the essence of the conceptual category «commercial activity of the enterprise» by scientists and practitioners

Keywords: commerce, commercial enterprise, commercial business, commodity- money relations, trade

Вступ

Сучасні ринкові відносини виявляються в різноманітних формах. Найбільш масштабно і багатогранно вони відображаються в комерціалізації, для якої характерний вільний вибір виду підприємницької діяльності, поширення товарно-грошових відносин на господарську, економічну, соціальну діяльність, розвиток товарно-грошових відносин. Всі ці складові призвели до того, що у сучасній економіці України спостерігається активізація комерційної діяльності підприємств, що об'єктивно зумовлена розвитком конкурентного середовища, розвитком новітніх управлінських, які орієнтовані на задоволення потреб ринку. З огляду на це дедалі більшого значення набуває комерційне підприємництво як важливий фактор розвитку ринку товарів і послуг.

В українській та зарубіжній практиці є багато різноманітних визначень поняття «комерційна діяльність», зокрема вивченню цього питання велику увагу приділили В. Апопій, І. Беляєвський, А. Бусигін, Л. Дашков і В. Памбухчянц та інші, але багато теоретичних аспектів комерційної діяльності підприємства розкрито не повною мірою.

Метою роботи є узагальнення сутності комерційної діяльності підприємства для подальшого обґрунтування напрямів удосконалення системи управління комерційною діяльністю підприємства

Результати дослідження

Для того, щоб розкрити сутність категорії «комерційна діяльність», необхідно спочатку з'ясувати що таке комерція. Комерція – слово латинського походження (від лат. commercium – торгівля). Комерція як різновид людської діяльності здебільшого асоціюється з торгівлею, однак це тлумачення вузьке. Комерційна діяльність характерна не лише для торгівлі. Останніми роками вона пришвидшеними темпами інтегрується з виробничою діяльністю, поширюється у сфері послуг, на ринку інтелектуальної власності, технологій, цінних паперів. В умовах ринкового господарювання комерція — це вид торговельного підприємництва, найбільш важлива ділянка сучасного бізнесу.

Одночасно з появою в Україні економічної категорії «риннок» з'явився термін «комерційна діяльність», оскільки ринкова економіка – це економіка вільного підприємництва, за якому отримують розвиток усі комерційні процеси і відносини обміну. Так як у ринковій економіці домінуючими є товарно-грошові відносини, тому кожний продукт продається й купується.

Вивчення наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених показує те, що у сучасній економічній літературі не існує єдиного тлумачення поняття «комерційна діяльність». Одні науковці ототожнюють комерційну і підприємницьку діяльність, інші стверджують, що комерційна діяльність є ширшим поняттям, ніж підприємництво, або ж навпаки

Підходи різних авторів щодо трактування категорії «комерційна діяльність»

Автори	Визначення комерційної діяльності
В. Апопій [1, с.29]	Спосіб реалізації комерційних процесів як послідовного виконання операцій, що забезпечують організаційні, економічні, соціальні, правові аспекти товарно-грошового обміну.
І. Беляєвський [2, с.18]	Діяльність із купівлі-продажу та зберігання товарів з метою задоволення споживчого попиту й отримання прибутку.
А. Бусигін [3, с.15]	Комплекс операцій, які забезпечують купівлю-продаж товарів, і разом з торговельними процесами формують торгівлю як вид діяльності
Л. Дашков, В. Памбуччянц [4, с.34]	Технологія торгівлі як сукупність способів раціональної організації та методів ефективного виконання операцій торгово-технологічного процесу.
І. Марченко [5, с.27]	Система оперативно-організаційних заходів, спрямованих на організацію та управління процесами купівлі-продажу товарів з метою задоволення споживчого попиту та отримання прибутку.
Ф. Половцева [6, с.30]	Особливий вид діяльності, пов'язаний з реалізацією товарів, від якого залежить кінцевий результат торговельного підприємства, тобто товарно-грошовий обмін, у процесі якого товари від постачальника переходять у власність торговельного підприємства з орієнтацією на потреби ринку.
О. Русева, О. Балан [7, с.2]	Особливий вид діяльності, що охоплює обмін матеріальними цінностями і послугами, торговельні операції з придбання матеріально-технічних ресурсів і реалізації продукції.
Господарський кодекс України [8]	Самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою отримання прибутку.

Отже, аналіз дефініції «комерційна діяльність» дає змогу зробити висновок, що багато дослідників сходяться на думці, що предметом комерційної діяльності є процеси у сфері товарообігу з обов'язковим врахуванням задоволення потреб споживачів; управління комерційною діяльністю – це цілеспрямована діяльність. Разом з тим, деякі окремі автори помилково включають до змісту комерційної діяльності невластивні функції, наприклад такі, як операції зі зберігання товарів. Ми вважаємо, що комерційна діяльність не має охоплювати технологічну функцію торгівлі. Не можна погодитись також із думкою окремих авторів, що будь-яка діяльність, спрямована на отримання прибутку, є комерційною, оскільки об'єктом комерційної діяльності виступають не всі матеріально-технічні ресурси, а тільки їх частина – товари. Оскільки комерційна діяльність є частиною товарно-грошових відносин, її можна розглядати як важливу економічну категорію.

Варто зазначити, що комерційна діяльність – це діяльність на ринку факторів виробництва, де підприємство є спочатку покупцем, і на ринку вироблених підприємством товарів, де воно є продавцем. Тому можна зробити висновок, що діяльність підприємства на ринках визначає сферу комерційної діяльності, ціллю якого є отримання прибутку. Комерційна діяльність є самостійною, адже громадяни та юридичні особи самостійно, тобто за власним інтересом здійснюють комерційну діяльність.

Висновки

Отже, комерційною діяльністю є сукупність фінансово-економічних, правових та організаційних знань, навичок і дій, які направлені на організацію, проведення та удосконалення процесів обігу (купівлі, продажу) товарів та послуг з метою задоволення попиту споживачів і отримання прибутку. Реалізація підприємством функцій комерційної діяльності має багато спільних рис з торговельною,

але містить суттєві відмінності, що виокремлює комерційну функцію з-поміж інших у сфері товарно-грошового обігу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Комерційна діяльність : підруч. / за ред. проф. В. В. Апопія. – К. : Знання, 2008. – 558 с.
2. Беляевский И. К. Основы коммерции / И. К. Беляевский. – М. : Изд-во Москов. гос. ун-та экон., стат. и инф-ки, 2005. – 129 с.
3. Бусыгин А. В. Важнейший источник экономического анализа / А. В. Бусыгин // Деловой вестник «Российской кооперации». – 2001. – № 5. – С. 15.
4. Дашков Л. П. Коммерция и технология торговли. / Л. П. Дашков, В. К. Памбухчиянц. – М. : Маркетинг, 2007. – 448 с.
5. Марченко И. С. Системный подход к управлению коммерческой деятельностью организаций / И. С. Марченко // Вестник МГТУ. – 2010. – № 1, т. 13. – С. 27–30.
6. Половцева Ф. П. Комерційна діяльність / Ф. П. Половцева. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 248 с
7. Русева О. Н. Стратегическое управление коммерческой деятельностью предприятия / О. Н. Русева, А. С. Балан // Труды Одесского политехнического университета. – 2003. – С. 1–4.
8. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрану.

Світлана Анатоліївна Зваричук – студентка групи МОФ-156, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.2mo15.zvaryshchuk@gmail.com

Науковий керівник: **Ірина Юріївна Єніфанова** – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Svitlana A. Zvaryshchuk— Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.2mo15.zvaryshchuk@gmail.com

Supervisor: **Irina Yu. Yefifanova** – Cand. Sc. (Econ), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia